

คำชี้แจงกระทรวงแรงงาน

เรื่อง กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. ๒๕๔๘

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกรกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพื้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กล่าวคือ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๗๑ ตอนที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘) กระทรวงแรงงานจึงขอชี้แจงรายละเอียดของกฎกระทรวงดังกล่าวเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติอย่างถูกต้องดังต่อไปนี้

๑. กฎกระทรวงฉบับนี้มีหลักการสำคัญ คือ กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง โดยการปรับปรุงประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒. กฎกระทรวงฉบับนี้ใช้บังคับกับนายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานในสถานประกอบกิจการ ตั้งแต่ ๑ คน ขึ้นไป

๓. คำนิยาม

๓.๑ “อุณหภูมิเวทบล์บิกูลบ” (Wet Bulb Globe Temperature-WBGT) ตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีสองความหมาย ได้แก่

(๑) อุณหภูมิที่วัดเป็นองศาเซลเซียสซึ่งวัดนอกอาคารที่ไม่มีแสงแดดหรือในอาคารมีระดับความร้อนเท่ากับ ๐.๓ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระแสไฟฟ้าเปียกตามธรรมชาติ บวก ๐.๓ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากโกลบเทอร์โมมิเตอร์หรือ

(๒) อุณหภูมิที่วัดเป็นองศาเซลเซียสซึ่งวัดนอกอาคารที่มีแสงแดดมีระดับความร้อนเท่ากับ ๐.๓ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระแสไฟฟ้าเปียกตามธรรมชาติ บวก ๐.๒ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากโกลบเทอร์โมมิเตอร์และบวก ๐.๑ เท่าของอุณหภูมิที่อ่านค่าจากเทอร์โมมิเตอร์กระแสไฟฟ้า

๓.๒ “ระดับความร้อน” หมายความว่า อุณหภูมิเวตบล็อกในบริเวณที่ลูกจ้างทำงาน ตรวจด้วยเนลลี่ในช่วงเวลาสองชั่วโมงที่มีอุณหภูมิเวตบล็อกสูงสุดของการทำงานปกติ

๓.๓ “สภาพการทำงาน” หมายความว่า สภาวะแวดล้อมซึ่งประกอบอยู่ในบริเวณที่ทำงานของลูกจ้างซึ่งรวมถึงสภาพต่าง ๆ ในบริเวณที่ทำงาน เครื่องจักร อาคาร สถานที่ การระบายน้ำอากาศความร้อน แสงสว่าง เสียง ตลอดจนสภาพและลักษณะการทำงานของลูกจ้างด้วย

๓.๔ “งานเบา” หมายความว่า ลักษณะงานที่ใช้แรงน้อยหรือใช้กำลังงานที่ทำให้เกิด การเผาผลาญอาหาร ในร่างกายไม่เกิน ๒๐๐ กิโลแคลอรี่ต่อชั่วโมง “งานปานกลาง” หมายความว่า ลักษณะงานที่ใช้แรงปานกลางหรือใช้กำลังงานที่ทำให้เกิดการเผาผลาญอาหาร ในร่างกายเกิน ๒๐๐ กิโลแคลอรี่ต่อชั่วโมง ถึง ๓๕๐ กิโลแคลอรี่ต่อชั่วโมง และ “งานหนัก” หมายถึง ลักษณะงานที่ใช้แรงมาก หรือใช้กำลังงานที่ทำให้การเผาผลาญอาหาร ในร่างกายเกิน ๓๕๐ กิโลแคลอรี่ต่อชั่วโมง

๔. กฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ความร้อน แสงสว่าง และเสียง ดังนี้

๔.๑ ความร้อน

(๑) ต้องควบคุมและรักษาระดับความร้อนภายในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างทำงานอยู่มิให้เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น งานเบา ต้องมีระดับความร้อนไม่เกินค่าเฉลี่ยอุณหภูมิเวตบล็อก ๓๕ องศาเซลเซียส

(๒) กรณีที่ภายในสถานประกอบกิจการมีระดับความร้อนเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสภาวะการทำงานทางด้านวิศวกรรมให้ระดับความร้อนไม่เกินมาตรฐาน หากได้ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสภาวะการทำงานแล้ว ยังควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดังกล่าวไม่ได้ให้ปิดประกาศเดือนให้ลูกจ้างทราบว่าบริเวณนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง และต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๔.๒ แสงสว่าง

(๑) ต้องจัดให้สถานประกอบกิจการมีความเข้มของแสงสว่างสำหรับแต่ละบริเวณ ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ต้องใช้หรือจัดให้มีฉาก แผ่นฟิล์มกรองแสง หรือมาตรการอื่นที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อป้องกันมิให้แสงตรงหรือแสงสะท้อนจากแหล่งกำเนิดแสงหรือดวงอาทิตย์ที่มีแสงเจ้าเข้า眼น์ตา ลูกจ้างโดยตรงในขณะทำงาน ถ้าไม่อาจป้องกันได้ ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ทำงาน

(๓) ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่หมวกนิรภัยที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างหรือมีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างส่องไปข้างหน้าตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ลูกจ้างต้องทำงานในสถานที่ มีดี ทึบ คับแคบ เช่น ในถ้ำ หรืออุโมงค์

๔.๓ เสียง

(๑) ต้องควบคุมระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวัน (Time Weighted Average – TWA) ไม่ให้เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น ระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงาน ๑๒ ชั่วโมง ในแต่ละวัน ไม่เกิน ๘๙ เดซิเบลเอ

(๒) ในบริเวณสถานประกอบกิจการที่มีระดับเสียงกระทบหรือเสียงกระทบ (Impact or Impulse Noise) เกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระทบเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องให้ลูกจ้างหยุดทำงานจนกว่าจะได้ปรับปรุงหรือแก้ไขระดับเสียง

(๓) สภาพการทำงานที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวันเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือสภาพการทำงานที่มีระดับเสียงกระทบเสียงกระทบเกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระทบเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงหรือการบริหารจัดการเพื่อให้มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับอยู่ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณี ยังดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงหรือการบริหารจัดการไม่ได้ ต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ทำงาน

(๔) บริเวณที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดเวลาการทำงานในแต่ละวันเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือบริเวณที่มีระดับเสียงกระทบหรือเสียงกระทบเกิน ๑๔๐ เดซิเบลเอ หรือมีปริมาณเสียงสะสมของเสียงกระทบหรือเสียงกระทบเกินมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างต้องจัดให้มีเครื่องหมายเตือนให้ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลติดไว้ให้ลูกจ้างเห็นได้ชัดเจน

(๕) สภาพการทำงานที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการทำงานแปดชั่วโมงตั้งแต่ ๘๕ เดซิเบลเอขึ้นไป ให้นายจ้างจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยินในสถานประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

๔.๔. อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ต้องจัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและจัดให้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการเลือกและการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล โดยจัดให้ลูกจ้างได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการใช้ และการนำรุ่งรักษากลไกอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล รวมทั้งจัดทำระเบียบในการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

๔.๕ การตรวจวัดและวิเคราะห์สภาพการทำงาน

(๑) ต้องจัดให้มีการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาพการทำงานเกี่ยวกับระดับความร้อน แสง สว่าง หรือเสียงภายในสถานประกอบกิจการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) ต้องจัดทำรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะการทำงานเกี่ยวกับระดับ ความร้อน แสงสว่าง หรือเสียงภายในสถานประกอบกิจการ โดยให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับ วิชาชีพหรือให้ผู้สำนักงานศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่าตามที่ได้ ขึ้น ทะเบียนไว้ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมีอำนาจ เป็นผู้รับรองรายงาน และให้เก็บรายงานดังกล่าวไว้ ณ สถานประกอบกิจการเพื่อให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบได้ตลอดเวลา พร้อมทั้งส่งรายงานคู่นับต่อ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมีอำนาจภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ทำการตรวจวัด

(๓) ผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับรองรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะการทำงาน ให้ขึ้นคำขอพร้อมแนบสำเนาเอกสารหลักฐานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมีอำนาจ ในเขต กรุงเทพมหานคร ให้ขึ้น ณ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด สำหรับจังหวัดอื่นให้ขึ้น ณ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

(๔) การขึ้นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับรองรายงานการตรวจวัดและวิเคราะห์สภาวะ การทำงานมีอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

- ค่าดำเนิน	ฉบับละ	๒๐ บาท
- ค่าขึ้นทะเบียน	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
- ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน	ฉบับละ	๑๐ บาท

๔.๖ การตรวจสุขภาพและการรายงานผลการตรวจสุขภาพ

(๑) ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพของลูกจ้างที่ทำงานในสภาวะการทำงานที่อาจ ได้รับอันตรายจากความร้อน แสงสว่าง หรือเสียง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด และ เก็บรายงานผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดไว้อย่างน้อย & ปีนับแต่วันที่ ได้รับรายงานผลการตรวจ พร้อมที่จะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบได้

(๒) กรณีที่ทราบความผิดปกติของร่างกายหรือความเจ็บป่วยของลูกจ้างเนื่องจากการ ทำงานในสภาวะการทำงานที่อาจได้รับอันตรายเกิดจากความร้อน แสงสว่าง หรือเสียง ต้องจัดให้ลูกจ้าง ได้รับการรักษาพยาบาลในทันที และทำการตรวจสอบหรือหาสาเหตุของความผิดปกติหรือเจ็บป่วย พร้อม ทั้งส่งผลการตรวจสุขภาพที่ผิดปกติหรือเจ็บป่วย การให้การรักษาพยาบาลและการป้องกันแก้ไขค่าพนักงาน ตรวจแรงงานตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ทราบความผิดปกติหรือการ เจ็บป่วย

กระทรวงแรงงาน

มิถุนายน ๒๕๔๕